

ПРИВЕТСТВИЕ ПРИ ОТКРИВАНЕ НА ШЕСТАТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА РАЗГОВОРНА РЕЧ

Драги колеги, уважаеми гости, дами и господа!

В географското трихълмие **Царевец, Трапезица и Света гора Времето** като че ли се е постарало да вложи историческата символика за триединните основи на народността ни, превръщайки тези три хълма в символи на идеите за **държавност, религия и език**.

В далечния XIV век хълмът **Света гора** се свързва съдбовно с идеята за езика. Тук създателят на Великата Търновска книжовна школа Патриарх Евтимий пръв извежда като научен проблем в европейската наука едни от най-сложните филологически въпроси на всички времена, въпросите за отношението между **книжовен език и разговорна реч**, за **минало и настояще в езика**, за **езикова традиция и приемственост**, за **езиков стабилитет и динамика**. Въпроси, които след пет столетия българско бездържавие отново ще започнат да вълнуват умовете и сърцата на Евтимиевите следовници.

В епохата на Възраждането, през третата четвърт на XIX век, когато строителството на новобългарския книжовен език навлиза в най-решителната си фаза – в нормативното си изграждане, филологическият дух на Света гора възкръсва в дейността на Търновската книжовноезикова школа. Нейните основатели и най-видни представители Никола Михайловски и Иван Момчилов съумяват да предложат нормативен книжовноезиков модел, в който най-разумно и обществено най-приемливо са отчетени езиковата традиция и речевото настояще на българите. И това до голяма степен се дължи на верния им и трезв езиков усет към най-важните черти на живата българска реч и към бъдещето на протичащите процеси, които трябва да бъдат нормативно узаконени.

И тъй като хората са склонни да търсят по-дълбоки смисли в привидно случайно сложили се събития и обстоятелства, иска ми се да видя по-дълбок исторически смисъл във факта, че на хълма Света гора беше открит вторият университет на съвременна България и че този университет свърза трайно научната си филологическа проблематика с духовните идеи и ценности на Евтимиевата книжовна школа, че в него преди повече от 10 години в Катедрата по съвременен български език се създаде и заработи научноизследователска група по проблемите на българската разговорна реч, формира се „Архив по

разговорна реч“ на основата на богата фонотека и се положи традицията на национални и международни научни конференции по въпросите на българската разговорна реч. Научните резултати от проведените досега пет такива конференции са достояние на научната общност в отпечатаните пет книжки „Проблеми на българската разговорна реч“ (последната пета книжка е факт от днешния ден).

В тежки времена за България, за нейния стопански живот, за нейната духовна култура и образование, естествено се пораждат и тревоги за настоящето и бъдещето не само на народа, но и за неговия език. Дълбоко вярвам, че те имат оптимистични времена пред себе си. А що се отнася до българския език, основанията за това бъдеще се коренят и в неговата разговорна реч, която на фона на десетилетното всеобщо българско духовно вехнене става все по-цветуща и цветуща, като отдушник на набирани душевни и материални протести. Затова и протичащите в нейните системи процеси са изключително интересни за изследване, което показва както научната проблематика на досегашните пет научни конференции, така и заявените теми за тазгодишната шеста национална конференция с международно участие по проблемите на разговорната реч.

Дами и господа, участници в тазгодишната поредна научна конференция, като ръководител на Катедрата по съвременен български език във Велико-търновския университет, домакин и организатор на конференцията, позволяте ми от името на Катедрата и на организационния комитет да обявя за открита **Шестата национална конференция по проблемите на българската разговорна реч**.

Като не се съмнявам в свежестта на идеите ви и актуалността на научните проблеми, които ще представите на колегите си, пожелавам ви ползотворна работа и приятни дни във Велико Търново.

Благодаря за вниманието!

Доц. д-р Върбан Вътов

(ръководител на Катедрата по съвременен български език във „ВТУ Св. Св. Кирил и Методий“)